

Cesta k efektivnímu rozvoji bachoru

Seminář zaměřený na problematiku chovu dojeného skotu uspořádala v březnu v Olomouci společnost Bodit Tachov s. r. o. Jedním z témat byl správný odchov telat s důrazem na dosažení skutečného potenciálu užitkovosti chovaných zvířat.

Jak uvedla Ing. Štěpánka Holečková, Ph.D., ze společnosti BODIT TACHOV s. r. o., kvalita odchovu telat je určující pro kvalitu dojníc a tedy i ekonomiku celého chovu.

Mléčné granule

Většina chovatelů využívá mléčné krmné směsi. „Naší myšlenkou bylo, jak ulehčit zooteknikům práci, proto naše cesta vedla k vymyšlení a následnému vytvoření jedinečných granulí s vysokým obsahem laktózy (více než 40 %), na trh ji dodáváme pod obchodním názvem Axcelera-C (A-C),“ uvedla přednášející. Následně dodala, že ve srovnání s klasickou mléčnou směsí se Axcelera-C velmi snadno používá, nerozpouští se ve vodě, ale zkrmuje se v suchém stavu. „Studie navíc ukazují, že s A-C telata rostou rychleji, mají díky příjmu pevné potravy rychlejší vývoj bachoru, menší výskyt

Ing. Štěpánka Holečková, Ph.D.

a závažnost průjmů. Následně přináší vyšší celoživotní výkon s dřívějším oteplením, zlepšení doživnosti a plodnosti krav,“ uvedla Ing. Holečková. Granule se používají od čtvrtého dne stáří a díky snadnému trávení podporují rozvoj bachoru.

Rozvoj bachoru na základě produkce enzymů

Jak dále přednášející konstatovala, jednou z možností výživy telat je krmení na základě biologické zákonitosti produkce enzymů. Mezi prvním a 21. dnem života tele produkuje ve vysokém množství enzym laktáza. Snadno se tak tráví kvalitní mléčná krmná směs s obsahem mléčných bílkovin nebo právě A-C. Od 35. dne věku se produkce laktázy, zajišťující stravitelnost mléčných složek, postupně snižuje a zároveň se začíná zvyšovat produkce α -amylázy (škrob), β -glukanázy a xylanázy (vláknina), proteáz, lipáz a dalších enzymů, kterými tele začíná využívat všechny složky ze starteru.

„Chybějícím pojítkem mezi mléčnou krmnou směsí a startérem může být právě náš přípravek,“ podotkla Ing. Holečková. „Díky vysoké stravitelnosti laktózy, která se začíná trávit v bacho-

ru, dochází k jeho dráždění a rozvoji bachorových papil. A-C vytváří postupný přechod mezi trávením mléčných složek a rostlinných složek ve startéru. Tak zvyšuje příjem mléčné sušiny před a po odstavu, telata spotřebují nižší množství klasické mléčné krmné směsi a díky sladké chuti granule dobře přijímají. Urychlení rozvoje bachoru umožňuje časnější odstav s menší vahovou variabilitou zvířat při odstavu a také snížení problémů s příjmem krmiva po odstavu, snižuje výskyt a závažnost nutričních průjmů. Tele přijímá větší množství energie, kterou následně využije, kde je zapotřebí (imunita, zdraví, srst atd.),“ komentovala Štěpánka Holečková.

Způsoby používání Axcelery-C

„A-C funguje nezávisle na způsobu použití mléčné krmné směsi, ať už je to podávání do kbelíků či přes auto-

PŘEDSTAVUJEME

AXCELERA-C

SVĚTOVĚ PRVNÍ AKCELERÁTOR PRO KRÁVY...

- Akcelerovaná **telata rostou rychleji**^{1,2}
- **Rychlejší rozvoj bachoru** za pomoci dřívějšího příjmu pevného krmiva^{2,3}
- Umožňuje **časnější odstav** s menší variabilitou váhy telat při odstavu

SNADNÉ POUŽITÍ

- Pro dosažení nejlepších výsledků, krmte Axcelera C, jako náhradu startéru od 3 dne stáří minimálně do 3 týdnů stáří
- Poté krmte 150g Axcelery C na /ks/den až do odstavu nejlépe do krmítka na již nadávkovaný startér

...JEN HRST AXCELERY-C DENNĚ
AŽ DO ODSTAVU AKCELERUJE
CELOŽIVOTNÍ UŽITKOVOST
DOJNICE

Dojený skot

mat, a je nezávislá na počtu denního krmení.

Poté Ing. Holečková představila několik možností použití A-C, načež zmínila, že právě ošetřovatelé a zootechnici dali návod a ukázali cestu, jak nejefektivněji krmít a používat A-C.

Míchání do startéru nebo nasypání navrch starteru

Při míchání do startéru se Axcelera dávkuje v rozmezí 5 – 15 %, případně se dá využít tzv. kelímková metoda nasypáním granulí navrch startéru (150 g). Výsledkem je časnější příjem startéru díky zchutnění krmiva a následně vyšší příjem startéru.

Používání při odstavu

Odstav od mléčné krmné směsi je podle přednášející velmi kritické období, zvláště z hlediska stresu telat. Před odstavením od mléčné krmné směsi doporučuje nabídnout mláďatům tento přípravek a pokračovat v podávání až do dvou týdnů po odstavu ve formě přimíchání do startéru nebo volně ložené do žlabu.

Další nápoj MKS

Mléčná krmná směs se obvykle podává dvakrát až třikrát denně, v případě využívání automatů až pětkrát. Problémem bývají dlouhé intervaly mezi posledním večerním a prvním ranním podáváním směsi. „Před ranním napojením jsou pak telata hladová a vystresovaná. Doporučuji po posledním napojení nabídnout 100 až 150 gramů A-C do kyblíku na noc,“ uvedla přednášející.

Jednoduchý způsob

Tento postup spočívá v akceleraci růstu a užitkovosti telat s použitím přípravku ke zlepšení současného odchovu telat v dávce asi 9 kg na tele. S podáváním se začíná po skončení mlezivového období třetí den věku a pokračuje se do čtyř týdnů věku.

„Nabídněte A-C ad libitum, nahradte jí startér,“ doporučuje zástupkyně firmy a dodává, že s úspěchem vyzkoušená metoda je nabídnout přípravek teleti jednou nebo dvakrát z ruky a poté z mělkého kyblíku či žlabu ve výšce vemene. „Zároveň se ujistěte, že telata mají volný přístup k vodě, což také napomáhá k rychlejšímu rozvoji bachoru,“ konstatovala Holečková a dodala, že příjem je v prvním týdnu

Ing. Michal Holík

maximálně několik desítek gramů (ale díky vysoké stravitelnosti a vysokému obsahu energie je to dostačující). Od 28. dne do odstavu se doporučuje domíchat do běžně používaného startéru 150 g A-C na kus a den. „Sledujte příjem startéru a telata odstavte v momentě, kdy je příjem ve třech po sobě jdoucích dnech alespoň 1,5 kg na tele a den. S vyšším příjmem startéru můžete telata odstavit dříve,“ je přesvědčena přednášející. Pro telata ve skupinovém ustájení se doporučuje krmít A-C zamíchanou do startéru v objemu 15 % od 3. dne stáří do odstavu. „Odstavujte na základě příjmu (ne věku) a ušetřete peníze,“ shrnula ještě.

Časný odstav

Tento způsob odchovu přináší podle Ing. Holečkové nižší náklady na odchov a rychleji rostoucí telata (přibližně 22 kg/tele a odchov). „Časný odstav od klasické mléčné krmné směsi ve věku 35 až 40 dní se dá s naším přípravkem snadno zvládnout. Po skončení mlezivového období nabídněte A-C ad libitum až do množství 700 g na kus a den a to až do stáří 50 dnů. Zároveň snižte maximální množství podávané mléčné krmné směsi o jeden litr na kus a den. Ve 14 dnech stáří nabídněte směsnou krmnou dávku (TMR) společně s přídatkem starteru a ve stáří 35 až 40 dnů můžete telata odstavit od tekutého mléka. Samozřejmostí je přístup k pitné vodě a kvalitní slámě po celé období,“ vysvětlila Ing. Holečková, Ph.D.

Výsledky pokusů

Zástupkyně společnosti Bodit Tachov, s. r. o., seznámila přítomné na závěr své přednášky s výsledky pokusů jak z českých farem (Agro družstvo Záhoří, Farma Miller Svrkyně, ZD Velký Bor), tak ze zahraničních (USA, Kanada, Anglie).

Lepší fungování bachoru

V další části semináře pohovořil Ing. Radek Vais o zvýšení stravitelnosti objemných krmiv pomocí enzymů.

Společnost Bodit Tachov, s. r. o., podle jeho slov již několik let rozvíjí koncepci přípravků s enzymatickou aktivitou, vyrobených pomocí specifického výrobního postupu, který je založen na bázi přírodně fermentovaných obilovin. Tento koncept byl vytvořen jako alternativa k použití saponifikovaných a hydrogenovaných tuků. Tučky jsou používány posledních zhruba 15 let jako zdroj koncentrované energie pro zlepšení užitkovosti a složek, zejména obsahu tuku v mléce. Tučky jsou díky jejich technologické úpravě chráněny před degradací v bachoru, trávení díky výrazně nižšímu pH probíhá v tenkém střevě. „Otázka, kterou je nutno si položit, je používané množství a celková využitelnost vysokoprodukčními dojnicemi při trávení v tenkém střevě pro tvorbu mléka a složek. S ohledem na nutnou vyšší teplotu bodu tání tuků (zhruba 50 °C) a jejich technologickou úpravu (saponifikované i hydrogenované tučky), je v tenkém střevě nutné vynaložit pro rozklad na jednotlivé mastné kyseliny relativně velké množství energie, což omezuje energetickou výhodnost tuků.“

Koncepce firmy Bodit Tachov, s. r. o., je postavena na podpoře bachorové mikroflóry, která je základem fungování bachoru. Přídavek enzymů z přípravku Novanel napomáhá k rozkladu živin z objemných i jadrných krmiv – škrobu, vlákniny, proteinu a tuku, které jsou poté využity pro pomnožení bachorové mikroflóry. Následně je toto zvýšené množství bachořců natráveno ve slezu, poté v tenkém střevě a využito pro tvorbu mléka a složek mléka. Novanel dále zlepšuje trávení díky regulaci určité části bachorové mikroflóry, zejména proteolytických bakterií a je schopen docílit posunu trávení části proteinu z bachoru do tenkého střeva,“ komentoval Ing. Vais a dodal, že tento produkt je používán několik let a jeho účinnost byla prověřena i pokusy na univerzitě Schothorst v Nizozemsku.

„Při zkrmování Novanelu nedošlo ke změně užitkovosti, ani složek mléka. U dojníc bylo dosaženo zajímavého efektu. Při zkrmování Novanelu po porodu nedošlo k propadu živé hmot-

nosti díky zchutňujícímu efektu a zvýšení stravitelnosti živin,“ informoval Ing. Vais. V další části přednášky představil přednášející praktické zkušenosti s použitím Novanelu na farmách v České republice a ve Velké Británii. „Zkušenosti chovatelů ukazují, že například při použití hydrogenovaného tuku v dávce 0,4 kg a ceně 35 Kč je náklad na kus a den 14 Kč. Při nahrazení poloviny tuku pomocí Novanelu dojde k úspoře 3,2 Kč. V současnosti máme i podniky, kde došlo ke kompletní náhradě tuků za Novanel a výsledky užitkovosti a obsahu složek se nezměnily,“ řekl Vais.

„Dalšími výrobky firmy Bodit Tachov, s. r. o., je především výrobek Rumezym, mix enzymů, doplněný o použití lněného semene, ostropestřce mariánského a výtažků rostlin. Hlavní funkce tohoto přípravku je zvýšení stravitelnosti krmiv a regenerace organismu – funkce jater a ledvin,“ dodal ještě Radek Vais.

Na jeho slova pak navázal ředitel ZD Bohuňovice, Ing. Miroslav Hampl, který se s přítomnými podělil o svoje zkušenosti s produktem Novanel. V tomto podniku zkrmuji Novanel v kombinaci se saponifikovaným tukem 1 : 1 v dávce 0,3 kg. Dojnice navýšily příjem krmiva a došlo ke stabilizaci denních nádojů.

Mgr. Jan Říha, Ph.D., poté informoval o novinkách v monitorování dojníc prostřednictvím sond v bachoru. Představil bachorovou sondu ve formě bolusu. Ta je schopna monitorovat pH bachoru a teplotu. Pro zootechnika představuje tato metoda možnost sledování stavu dojníc a výskytu problémů (zvýšená teplota či sledování acidózy) bez nutnosti zásahu veterináře.

Jednatel společnosti, Ing. Michal Holík na závěr semináře představil nový přípravek pod obchodním názvem Nativa. Jedná se o mléčnou krmnou směs pro telata inspirovanou přírodními potřebami telete. „Nativa je sestavena na bázi plnotučného kravského mléka s obdobným složením tuku a proteinu. Disponuje i podobným profilem těkavých mastných kyselin jako má právě nativní mléko,“ vysvětlil Ing. Holík a dodal, že produkt obsahuje 25 % tuku a 22 % bílkovin.

Jana Velechovská